

מעשי גבורה: קרל פלגה – קצין נאצי שהציל 1250 יהודים

מאת אנה פישר

קרל פלגה (Karl Plagge 1897 - 1957) היה קצין בדרגה רב סרן בצבא הגרמני בתקופת מלחמת עולם השנייה. הוא הצטרף למפלגה הנאצית ב-1931, אבל לא קודם עקב סירובו ללמד את תורת הגזע. אחרי שסיים את לימודיו בהנדסה הוא הוצב לפקד על יחידת הנדסה HKP שבה נעשו תיקוני כלי רכב צבאים שניזוקו בחזית. ביולי 1941 פלגה ויחידתו הוצבו בוילנה. הוא היה עד ראיה לרצח אכזרי של היהודים. לכן, החליט להשתמש במעמדו כקצין בצבא הגרמני ובתפקידו כדי להגן על יהודים. הוא נתן אישורי עבודה לגברים יהודים בטענה שהעובדים אלה מיומנים וחיוניים למאמץ המלחמה הגרמני. לרובם מהם לא היו כלל כישורים בתחום העבודה המסוים לגביו ניתן האישור. כל אישור הזה הציל עובד יהודי, את בת זוגו ושניים מילדיהם מפני האקציות שקיימו אנשי האס אס בגטו וילנה.

פלגה תמך בעובדיו באמצעות מנות מזון מוגדלות ואספקת ארוחות חמות. תוספת למזון הצילה הרבה יהודים ממות ברעב. הוא גם אפשר ליהודים שעבדו מחוץ לגטו וילנה לסחור בחפצים עם גרמנים וליטאים מחוץ לגטו וילנה, בתמורה למזון, ולהבריח מזון לגטו. בנוסף, פלגה סיפק ליהודים בגטו ציוד רפואי, חומרי הסקה ובגדים חמים.

כשגטו וילנה עמד בפני חיסול בספטמבר 1943 פלגה ניסה לבצר את מעמדה של יחידתו כמחנה לעבודת כפיה של הצבא הגרמני, וכך מנע מהאס אס לגרש ממנו יהודים באקציות.

ב-16 בספטמבר 1943 העביר פלגה למעלה מאלף יהודים – עובדיו ובני משפחותיהם - מגטו וילנה לבניין שהוקצה למחנה HKP בוילנה. כשבוע לאחר מכן חיסל האס אס את גטו וילנה ושלח למחנות ריכוז ולהשמדה את כל היהודים שנשארו במקום.

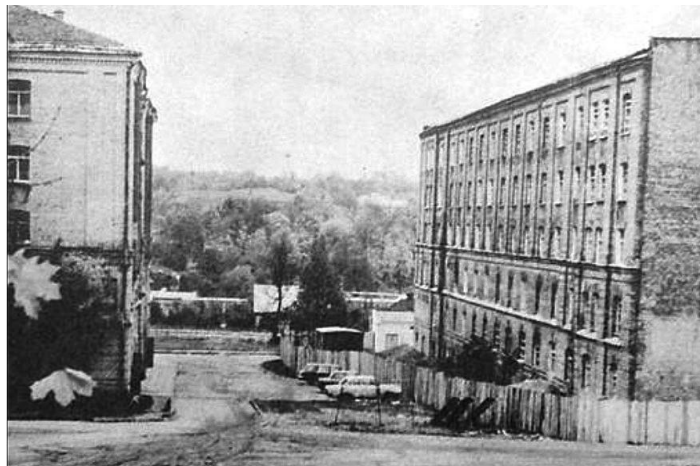
במחנה HKP תנאי מגורים ומחיה היו טובים יחסית למחנה עבודת כפיה אחרים. פלגה ציווה על יחס מכבד כלפי העובדים. עם זאת, פלגה לא הצליח למנוע את כניסתם של אנשי אס אס למחנה HKP מספר פעמים, את האקציות שעשו בו (כגון אקציות הילדים ב-27 במרץ 1944) וגם את חיסול המחנה ביולי 1944.

כ-250 מביין 1250 היהודים שפלגה ניסה להגן עליהם שרדו עד הגעת הצבא האדום לוילנה. הם היגרו לישראל, גרמניה, ארצות הברית, צרפת וקנדה.

לאחר המלחמה שב פלגה לביתו בגרמניה. הוא נשפט בשנת 1947. האנשים שהוא הציל שלחו נציג להעיד לטובתו. בית המשפט רצה להעניק לו חנינה אך פלגה דרש לקבל מעמד של "תומך הנאצים לשעבר" והאשים עצמו על כך שלא עשה מספיק לטובת היהודים.

ב-2005 הכיר יד ושם בפלגה כחסיד העולם.

(מבוסס על ויקיפדיה)

בניין המחנה ברחוב סובוץ' בוילנה